

Verslag van de themadag “Meer variatie in wonen-welzijn-zorg anno 2015”

Datum: 4 november 2015

Organisatie: Provinciaal Platform Wonen en Zorgbelang Zuid-Holland

De jaarlijkse themadag van het Provinciaal Platform Wonen in samenwerking met Zorgbelang Zuid-Holland op 4 november jl. was heel goed bezocht. In totaal kwamen er ruim 100 deelnemers naar Leiden, met name vanuit Wmo-adviesraden, huurdersverenigingen en cliëntenraden.

Dagvoorzitter Erika van der Heijden, programmamanager van Zorgbelang, begon de dag met een korte terugblik op de opbrengsten van de themadag van 2014 over ‘Langer thuis wonen gaat niet vanzelf’.

Terugblik vorige themadag

Naar aanleiding van de vorige themadag heeft woningcorporatie Woonpartners Midden-Holland het plan opgevat om een klankbordgroep van huurders op te richten. Dit plan is nog in voorbereiding. Om te beginnen zullen de senioren benaderd worden. Het concept van Knarrenhof, een zelfvoorzienend woon-zorg complex in de vorm van een hofje, sprak de gemeente Gouda aan. Daarom is deze gemeente in gesprek gegaan met de initiatiefnemer Peter Prak. De huidige stand van zaken is dat de gemeente Gouda een paar locaties op het oog heeft om zo'n project te realiseren. Dit is een proces dat tijd en geduld vraagt. Het Provinciale Platform houdt dit nauwlettend in de gaten en zal de achterban berichten zodra een besluit is genomen.

‘Met ons manifest staan wij voor vrijheid, gelijkheid en menselijkheid’

Inmiddels heeft d Pauline Gransier met acht andere jongere lichamelijk gehandicapten een beweging opgericht voor een toegankelijker samenleving. Deze beweging *Wij staan op!* heeft een Manifest opgesteld met 12 stellingen aan de regering en aan de samenleving. De groep vraagt iedereen in Nederland om een persoonlijke steunbetuiging te geven aan het manifest. Zie voor meer informatie hun website www.wijstaanop.nl.

‘Begeleid wonen als start is fijn, maar daarna moet er een toekomst zijn...’

Hanneke Wallast, GGz-cliënt in Leiden, vertolkte in haar zelfgeschreven lied de obstakels die zij is tegengekomen op haar weg naar zelfstandig wonen en welke hulp zij nodig heeft om dat doel ook te bereiken. Op diverse aanwezigen maakte deze bijdrage veel indruk. ‘De dame die begon te zingen: indrukwekkend en prachtig’, zo meldde een deelnemer. ‘Onthutsend’, vond een ander, ‘maar jammer genoeg de realiteit.’

Erika van de Heijden interviewde Hanneke Wallast en Astrid de Rijk, coördinator wijk- en buurtbeheer bij woningcorporatie Woonpartners Midden-Holland. Zij waren het erover eens dat de eigen zorghistorie van huurders een privé zaak is en dat de huurder bij een verhuizing zelf moet kunnen

beslissen of hij de nieuwe burelen daar wel of niet over vertelt. Verder onderhoudt Woonpartners Midden-Holland (net als andere woningcorporaties) bij huurders met een bijzondere zorgvraag zo nodig een directe lijn met de zorgaanbieder. Zo worden er ook gecombineerde huur- en zorgcontracten voor het eerste proefjaar afgesloten tussen cliënten, woningcorporatie en de zorgaanbieder, de zogeheten 'zorgdakcontracten', als cliënten na een langere opname weer zelfstandig gaan wonen.

'Er zit nog muziek in de toekomst'

Hierop volgde de presentatie van twee nieuwe woonprojecten, in Den Haag en in Rotterdam.

Allereerst vertelde Angelique Anderson over de nieuwe opzet van het Haagse woonzorgcentrum Jonker Frans. Na de renovatie heeft het woonzorgcentrum een open karakter gekregen, als veilige woonplek voor ouderen en als ontmoetingspunt voor alle wijkbewoners van het Regentesse-Valkenboskwartier.

Op basis van de behoeften bij (wijk)bewoners worden uiteenlopende culturele feestdagen gezamenlijk gevierd, van Sinterklaas tot Chinees Nieuwjaar. Ook werkt Florence intensief samen met andere welzijns- en zorgorganisaties. Zo wonen er ook enkele ouderen met een verstandelijke beperking binnen het woonzorgcentrum. Maar niet alleen ouderen zijn de doelgroep. Onlangs heeft een pastoraal werker een workshop selfie maken gehouden met jongeren met psychische problemen uit de wijk. Autistische jongeren maken voor hun groepsactiviteiten gebruik van een zaal, en verleenden in ruil daarvoor computerhulp aan de ouderen.

Željka Udovičić, manager wonen van de Stichting Ouderen Huisvesting Rotterdam (SOR), presenteerde daarna het project De Zorgbutler. Omdat verzorgingshuis De Schutse leeg komt te staan, geeft de SOR het een nieuwe bestemming. De Schutse wordt omgevormd tot een beschutte woonvorm voor 50-plussers, met een kleinschalige opzet.

Hierbij wordt samengewerkt met verschillende zorgondernemers (in franchise). De SOR heeft net goed nieuws ontvangen, want er is groen licht gegeven door de Autoriteit Woningcorporaties en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor de verbouwing van het pand. In januari 2016 start de verbouwing. De prijsklasse van de woningen ligt onder de sociale huurgrens. Op de begane grond staat een plint gepland, die gereserveerd is voor gemeenschappelijke voorzieningen en faciliteiten en in aansluiting op de behoeften van bewoners invulling krijgt.

Op basis van deze twee presentaties concludeerde een deelnemer: "Er zit nog muziek in de toekomst. We kunnen veel meer samen doen!"

'Het moet wel klikken tussen de mensen die met en bij elkaar gaan wonen'

Najia Aabid, coördinator van Woonsaem (Kenniscentrum Gemeenschappelijk Wonen Oudere Migranten) sprak over de ondersteuning die het kenniscentrum biedt aan initiatiefnemers voor het opzetten van woonprojecten voor oudere migranten. De uiteindelijke vormgeving is gevarieerd, van

woongroepen, centraal wonen tot flexibele varianten, zoals gestippeld wonen. Hierbij wonen de leden van een woongroep verspreid over een complex. Dit is ook de vorm die de Turkse woongroep Iki Dünya (=‘Twee Werelden’) in Leiden zal krijgen. Lenie Yarim, verenigingsvoorzitter van Iki Dünya, beschreef aansluitend het traject dat in de afgelopen acht jaar is afgelegd om hun droom te realiseren en waar ze nu staan.

Door overlijden en afhaken is nu nog de helft van de begingroep over. Het is belangrijk om veel tijd te besteden aan een nadere kennismaking, vertelde Leni Yarim, want het moet wel klikken tussen de mensen die met en bij elkaar gaan wonen. Sinds de initiatiefgroep van Iki Dünya een rechtspersoon is geworden, wordt zij duidelijk serieuzer genomen als gesprekspartner van de woningcorporatie. In het wooncomplex stelt de woningcorporatie geen gemeenschappelijke ruimte beschikbaar, dus nu is een zoektocht ingezet naar een zaal in de buurt.

Ik regel mijn zorg zelf!

Volgens Willemien Visser, initiatiefnemer van Wijzelf Zorgcoöperaties, is het concept van de Wijzelf Zorgcoöperaties een heel mooi en effectief concept. Ze benadrukte dat het niet voor iedereen dé oplossing is.

Inmiddels zijn er al 114 zorgcoöperaties actief, daarnaast zijn er 20 in oprichting en nog 16 verkeren in de oriëntatiefase. In Zuid-Holland draaien er inmiddels 5 zorgcoöperaties, onder andere in Delft, Zoetermeer en de Zuid-Hollandse Eilanden. Het uitgangspunt voor zorgcoöperaties is de wens van mensen om zelf hun zorg te regelen. Voorwaarde om een goed gebruik te kunnen maken van een coöperatie is dat mensen voor zichzelf kunnen opkomen en een niet te grote zorgvraag hebben. De meeste coöperaties starten met het opzetten van een klussendienst, het organiseren gezamenlijke vrijetijdsactiviteiten zoals eten en wandelen en een loketfunctie. Ze brengen vraag en aanbod voor vormen van ondersteuning (betaald of onbetaald) via een website bij elkaar. Hoe meer leden, hoe meer lidmaatschapsgeld en hoe meer er mogelijk is. Zo zijn er zelfs coöperaties die betaalde professionals aansturen of zelfs een wijkverpleegkundige in dienst hebben.

‘Nog wel barrières te beslechten’

Peter de Lange, begeleider van burgerinitiatieven op het gebied van wonen en zorg, bracht enkele praktijkvoorbeelden van zelfstandig wonen voor kwetsbare doelgroepen uit Nederland en Duitsland voor het voetlicht.

De Lucas Community in Amsterdam Osdorp functioneert in een samenwerking tussen kleine ondernemers, professionele zorgverleners en ‘betrokken burens’. De Duitse concepten van Mehrgenerationenwohnen en de Mehrgenerationhäuser op het gebied van welzijn zijn vooral gericht op ontmoeting en activering. Deelnemers vonden de manier waarop ze in Duitsland omgaan met ouderen opmerkelijk en een voorbeeld voor Nederland. In ons land moeten nog wel de nodige (financiële en mentale) barrières geslecht worden, zo merkte iemand na afloop op.

‘Hou vol, en werk samen!’

Het slotwoord van de themadag werd uitgesproken door Ton Rueck , lid van het Provinciaal Platform Wonen en zelf lokaal actief in de gemeente Wassenaar. Uit de presentaties van vandaag was duidelijk geworden dat een lange adem nodig voor de realisatie van (burger)initiatieven. Hij riep alle betrokkenen dan ook op om vol te houden. Een andere les uit deze dag was om zelf vroeg te beginnen met het regelen van goed wonen op oudere leeftijd. In de loop van de dag hebben veel sprekers het belang van samenwerken met andere partijen benadrukt. Zorg dat je goede contacten hebt met partijen die wat voor jou kunnen betekenen, was dan ook het advies aan de corporaties. En aan alle zorgorganisaties en beleidsmakers: luister naar de doelgroep en betrek hen bij het toekomstig beleid.